

poprek 2:2 delov fosforove kisline in 7:9 delov kalija v sebi, med tem, ko ima stelja, ki na primer iz hrastovega ali bukovega listja obstoji, 3 dele fosforove kisline, pa le 2:9 težnih delov kalija v sebi. Cena teh dveh sort stelje stoji toraj v prilični razmeri kakor 5:12. Pa tudi vodena vsebina steljnih tvarin se mora tukaj v poštev jemati, kar potem njeno gnojno vrednost še bolj zmanjšuje. Če se gozdu stelja jemlje, se s tem tudi narast lesa izdatno zmanjšuje. Skušnje so namreč pokazale, da gre pri bukovem gozdu, ki je 120 let star in kateremu se vsako leto listje za steljo izgrabi 40% lesne narasti v zgubo, če se mu pa vsako drugo leto, 39%, vsako tretje 24%, vsako četrto 20%. Pri igličastem lesovju je ta zguba za polovico manjša.

Žganjica je škodljiva pa ne vsakšna v jednakej meri. Najmanje škoduje človeškemu in živinskemu telesu drožena žganjica, ker ima najmanje škodljivih tvarin v sebi, najškodljivejša pa je tista, ki je iz krompirja žgana. Zastran škodljivosti vrstijo se žganjice tako: 1. drožena, 2. iz gruškoveca, 3. iz jabelčnice in tropin 4. iz sladkorne pese, 5. iz žita, 6. iz krompirja žgana. Ta je pravi „šnops“ smrdljivec in škodljivec.

Zoper opeklina pomaga zmes napravljena iz putra in jajčevega želčaka ali rumenjaka. Zmes se na rutico namaže in potem na opekline položi in obveže.

Sejmi na Kranjskem 28. dec. Dob, Mirna peč, 31. dec. Kočevje, Zagorje, na Koroškem 27. dec. Labod, na Hrvatskem, 28. dec. Koprivnica.

Dopisi.

Iz Maribora. (Volitve — župan — most — čitalnica.) Pri volitvah za mestni zastop za koroščaki šuntali zoper druge Nemce s tem, da so jih obrekovali, češ, da se hočejo s Slovenci zvezati. Vsled tega so koroščaki psovali in legali zoper nas, da je bilo grdo. Imeli so tudi slovenskih Judežev na svoji strani. Eden izmed teh je nesramno brbral: „Diese windischen Kaneillen muss man hinausbeissen“ ter je tako prav debelo pljunil v lastno skledo in ogrdil svojo gnezdo. Zmagali so pa vkljub temu le v 3. in 2. razredu, v 1. pa propali. Smešno je pa bilo, kako so se zaničevanih Slovencev bali. Ti imajo pa v 1. razredu samo kakih 130 gotovih glasov, v 2. 40 in v 3. okolo 130. Ko bi se bili udoležili v 3. in 2. razredu, bi marsikateri propal, ki sedaj sedi v mestnem zastopu. Kdo bo župan? To ugibajo vsi. Govorijo pa, da g. Bitterl, ali dr. Schmiderer ali dr. Duchatsch. — Z mostom imamo veliko težav, ker je voziti časih skoraj ves den prepovedano. Delo napreduje prav počasno. —

V čitalnici sta še g. Rudolf, odvetniški koncipient, o „delu“ in g. profesor Majciger o divjem moži govorila, obadva prav zanimivo in poučljivo. Bodi jima prisrčna zahvala izrečena za ves trud! Oběni zbor obhaja čitalnica letos, dne 31. decembra.

Iz Celja. (Lisjakom in judežem). Dolžni smo tedaj svoj materni jezik ljubiti in gojiti, ovači smo izdajalci, za ktere zemlja še prostora imeti ne bi smela. Te besede se najdejo črno na belem tiskane v „Celjskem lisjaku“. Dolgo nisem mogel očem verjeti in moja vsa pamet je kar ostrmela nad nesramnostjo, s katero ta listič po sveti lazi. Poznamo marsikatero lepo cvetlico, katera je pa le v roki izvedenega zdravnika dober pripomoček zoper smrtno bolezen, rabljena pa od mazačev tudi v malej meri smrtno nevarna. Kdo se zbira krog „lisjaka“? Morda pošteni Nemci, kateri nam iz srca vse dobro želijo, kakor mi njim? Ali Slovenci, vneti za narod in domovino svojo? Oboje ne? Okoli ognjišča, na katerem se neprenehoma neti narodni boj, morejo se zbirati le izdajalci — judeži. So ti patroni res tako abotni in mislijo, da mi ne bomo čutili zanjke, ktero nam rahlo krog vratu stiskajo, da ne bomo zapazili volka v ovčji obleki, kateri pa s slonovimi nogami po nas peha in tepta? Kdo so neki ti ljudje? Večinoma so rojeni Slovenci. Nekdaj pošiljali so jih priprosti stariši v šolo da bi „postali gospodje“. To so sicer postali, za zahvalo se pa zdaj svojega naroda sramujejo, ga zaničujejo in psujejo. Naši duhovniki, dohtarji, učitelji in uradniki, sploh vsi pošteni Slovenci so v njihovih očeh hudodelniki. Pregarjajo in sovražijo jih kot kakšno roparsko žival! In zakaj! Samo za to, ker ti očitno povejo: „nas so rodile slovenske matere, kojih se mi ne sramujemo; mi ljubimo jezik, kterege so nas učile, mi ljubimo narod svoj, ter ga branimo pred vašimi hudobnimi napadi, nikoli nečemo biti izdajalci“ — toraj za to, ker to storijo, kar „lisjak“ tirja! Da, manj ko kateri taji, da po njegovih žilah teče slovenska kri, gorkeje ko mu sree ogreva ljubezen za lastno ljudstvo, hujše ga ti judeži črtijo. Le pogledjte, kako nam naše zveste sinove porivajo po tujem svetu, kako jim lepo plačujejo ljubezen do naroda! Da pa nesramnost še bolj razkrijejo, so začeli sredi nas za naše otroke staviti take šole, v kterih se bodo otroci lastno svojo kri zaničevati učili. Mar to ni res? Vsmiljenja in omilovanja vredni so tisti stariši, kateri se jim vsedajo na limanice. S slovenskimi Korošci so tako ravnali. Zabijali so in njim še zabijajo nemščino v glavo — in kje sta vspeh in hvalisani blagor? Idi gledat nekdanje brate; znajo sicer za silo nemško lomiti, to je pa tudi vse, in jih revščina je še mnogo večja kakor naša. Tu judeži niso druga dosegli, kakor uničili nekdanj prebrisani narod — in to je zadosti,

ker več ne zahtevajo. Tako hočejo zdaj z nami storiti. Ko bi jim bil res naš blagor mar, postavili bi kmetijske in obrtnijske šole za odrastlo mladež, pa ne ponemčevalnice za majhne otroke. Značajne slovenske može, ki se toliko trudijo in toliko žrtvujejo za narod in njegov blagor, bi ne preganjali tako sovražno, ter jih podili po svetu. Mi dobro vemo, da vsi Nemci gospodje niso, ampak da so nemški kmetje tudi na svetu. Toraj le nemško govoriti, družega pa ničesar znati, s tem smrti za lakoto ne uideemo. Mi se hočemo učiti koristnih in potrebnih nauk po moči veliko, nemškega jezika pa prostovoljno, kolikor se nam bo samim dopadlo. Vijo lic, s kterimi ste vi strupene kače ovili, od vas ne maramo. Veste kaj? Privihrali so Turki nekđaj nad Slovence, ter z ognjem in mečem grozno gospodarili med njimi, pridivjali drugi narodi, ter mlatili po naših pradedih, pa vendar so ti prestali vse in vzdržali se skozi več kot tisoč let v teh krajih vkljub vsem viharjem do današnjega dne. Tako je bila in je še božja volja. Ni še nam zvestim Slovincem od-bila smrtna ura, kajti mi ljubimo iz celega srca in gojimo svoj materni jezik, in ker nismo izdajalci, ima zemlja še mnogo prostora za nas. Vi ste se po lastnem izreku kot izdajalci pred celim svetom sami obsodili.

J—1.

Od sv. Lovrenca v puščavi. (Celjski lisjak, novoletni godci, svečniški pevci.) Veliko veselje in sreča bi bila za slovenske kmete, ko bi se jim „Slov. Gospodar“ tako vsiljeval kakor celjski lisjak. Jaz sem naročnik „Slov. Gospodarja“, celjskega lisjaka pa ne, pa mi lisjak ravno tako gotovo pride v roke, kakor „Slov. Gospodar“, akoravno ne maram za njega. Ni sicer na mojo adresu, pa se mi ta nepovabljeni gost zmirom na dom pritepe in me nadleguje. Ker me je pa sram, da bi ga k mojemu za narodnost podučljivemu listu „Slov. Gospodarja“ priložil, mora zmirom tisto pot nazaj iti, od koder je prišel. (Dobro, izvrstno! Tako dela značajan, slovensk kmet. Ured.) Pri nas kmete vže vse sorte skrbi in plačila vkljub slabim časom nadlegujejo, zdaj pridejo veseli božični in novoletni prazniki, kojih se za dušni blagor in za počitek z davna veselimo, pa pride zopet nadlegovanje na vrsto, namreč novoletni godci, koji so pri nas jako predrzni. Se jih naišče po 6—9 mož, da napravijo kompanijo, in ti gredo dva tedna od kmeta do kmeta; edni pa uže drugi pridejo, akoravno jih kmeti črtijo in celo naganjajo, pa jih še vse kratki odpraviti ne morejo; hočejo imeti tolkle, kruha, denarjev in na vrh še obed, večerjo ali celo prenočitev in če jih vprašamo od kod da so doma, odgovorijo od Kisle vode, od Sladke gore, iz Loč, iz Šmarije itd. — Zdaj po sv. trih kraljih pa pridejo svečniški pevci iz okolice Ptujске, od

sv. Urbana pri Ptuji, od sv. Trojice, od sv. Križa itd. po dva, trije ali štirje fanti v tovaršiji; ti se klatijo celi pust in akoravno jih letos napodimo, drugo leto so zopet tu! Bi hotelo c. k. okrajno glavarstvo kaj storiti, ali naši vrli slovenski poslanci to reč v delo vzeti, da bi se temu konec storil. Če bi se pa ta stara nepotrebná navada ne dala drugače odpraviti, da bi moglo pri starem ostati, bi pa naj vsaki godci in pevci tam ostali, kder so doma, in kder jih ljudje poznajo, menimo da bi najboljše bilo. Če se beračem in siromakom prepeveduje iz svoje fare ali srenje v drugo iti, ki iz slabosti in iz starosti z molekom v roki moleč dar prosijo, zakaj pa bi ovi močni in mladi ljudje smeli beračiti?

F. P.

Iz mahrenberske okolice. (Glasovi o celjskem lisjaku.) Slovenci poslušajte, kaj pravi neki posestnik na visokem Radlu, ki je tudi srenjsk predstojnik, o celjskem lisjaku: Pravi „to je tako hudoben list, da ga noben pošten krščanski oča ne sme pustiti svojim še ne zapeljanim otrokom brati, ker tako grdo imenuje duhovne „umazance“ in če otroci tako sodrgo sreblijejo, zgubijo spoštovanje do svojih dušnih pastirjev in ni mogoče jih več na potu čednosti ohraniti. Taka „berdiga“, ki črez cerkev in nje služabnike tako grdo „kolobajsa“ ni vredna črez pošten krščanski prag stopiti. Le eno stran sem te sodrge prebral, pa sem jo kar smuknil na kraj kamor sliši: da je ne bi nedolžni otroci v roke dobili.“ Tako govori o tej žlorbi, ki se v celjskem lisjaku nahaja, pošten slovenski srenjski predstojnik. In vlil je lisjaku petroleja na rep in ga zapodil celo švepastega iz svoje gošče, kder je lisico iskal v njegovo staro smrdljivo ljuknjo, kder si naj odpočine od hude hripe. Lisjakovemu krmitelju pa svetujemo, ako hoče Mahrenbržaně slovensko brati naučiti, naj se varuje zoper služabnike cerkve in kar je božjega tako kolobajšati. S tem celo nemški mahrenberski pošteni tržani niso zadovoljni in pravijo: „wir wissen nicht, wer uns dieses Blatt zuschickt, es ist wahrlich schlecht, (mi ne vemo, kdo nam ta list pošilja, ki je v resnici hudoben.)“

Iz Vojnika. (Pogreb prečast. gosp. duh. svetovalca in zlatomešnika Matčevža Laha.) Neumorno delavnega starčeka je smrt skoraj od altarja prenesla v grob: v adventu so pomagali slednji den spovedovati, v četrtek so še peli mrtvaško mešo in libera, dasi jih je vže sapa dušila, v petek popoludne so izdahnili vsled naduhe svojo blago dušo. Nebrojna množica ljudij raznih stanov iz vseh bližnjih far je spremljala v nedeljo po večernicah truplo rajnega, toliko ljubljenega duhovnega očeta k grobu, 22 mešnikov, med njimi 2 prečast. gg. jubilanta in viteza Franc-Jozefo-

vega reda, mu je pevalo mrtvašnico in marsikomu se solza vtrnola po licu, ko je začel govornik č. g. župnik J. Voh primerjati sedanja žalostno procesijo z ono sijajno, ki se je prav po tej poti gibala pred 2 letoma, ko so rajni gospod obhajali svojo zlato mešo. Služili so 45 let kot kaplan in župnik, počivali so zdaj na videž 7 let, kajti pri občutljivem pomanjkanji duhovnih močij, so se vsi sosedni gospodje zatekali k staremu župniku v Vojnik, kedar je bilo treba kake pomoči, ter so tudi vedno našli. Tako jih je zdaj Gospod poklical v 52. duhovniškem in 78. naturnem letu k sebi, da jim da tamkaj plačilo. Bili so rajni prav blagega srca zlasti mlajšim duhovnikom pravi oča. — Ni čuda, da so se vsi njegovi prijatelji trudili, mu zadnjo pot dobro posoditi. — Na trgu je ležalo 12 krasnih in dragih vencev, ktere so darovale gospe domače fare, in Celjski dijaki so prišli k žalostni slovesnosti, da mu zapojejo 2 nagrobniči. Tako zdaj počivaj v miru — dokler se zopet ne vidimo. — Umrljivo mora obleči neumrljivost!

Iz Dravskega pobjezja. (Pekerčanom.) Pokregali so nekega dneva učitelj učenca v šoli zarad nja malomarnosti. In veste kaj je deček odgovoril. „Če me bojo kregali, bom pa v Pekersko šolo šel; tam bom dobil zastonj bukve, obleko in vse drugo, česar potrebujem“. — Glejte prebrisanega dečka, kako se je odrezal! Vse je povedal; ali nekaj je pozabil povedati; namreč da se ondi tudi ne bo nič naučil. Ste čuli Pekerčani, kako srečni ste? Že to je kaj vredno, da vaše ime tako daleč okrog slovi. Vse imate, česar vam srce poželi, nemčurskega učitelja, v kratkem bote imeli njemu enake otroke. Le eno vam še manjka. Nimate namreč cerkve in mešnika. Pa tudi tukaj se vam sreča smeji. Čuje se, da bote cerkev postavili in mešnika iz „Wiena“ (Dunaja) dobili, ki bo vašo deco krščanski nauk učil. — Kdo vam bo pa cerkev blagoslovil; li menda vaš Dunajski „Voter“ Reiser? in koga bote dobili za mešnika? li menda njegovega sina ali kakega luteranskega pastora? Kdor maternega jezika ne spoštuje, ni vreden, da je slovenske zemlje sin; kdor svoj narod zaničuje, mu tudi za vero veliko ni; nemčurstvo in brezvera sta si navadno brat in sestra. — Zapomnite si vsi nemčurji, izdajavci lepe Slovenije — to!

Iz radgonske okolice. (Preklic Mihaličeve prošnje.) Jaz, Anton Rožman, županov namestnik, in Jožef Ferš, občni odbornik, protestujeva in prekličeva svoj dopis. Ker sva od meščanov zapeljana v nevednosti podpisala zoper slovensko prošnjo. Toraj prosiva midva in vsi spodaj podpisani posestniki, za enakopravnost slovenskega jezika v uradih in šolah na Slovenskem. Hočemo slovenski jezik v srednjih in ljudskih šolah pa tudi v

sodnijah in nadsodnijo v Ljubljani. V Policah, 17. dec. 1882. Anton Rožman, Jož. Ferš, Jakob Kovačič, Janez Kernek, Jož. Kovačič, Gregor Rožman, Jurij Črnko, Fr. Kovačič, Franc Rožman, Janez Peleelj.

Iz celjske okolice. („Celjski lisjak“) naznanja, da se bo celjska mestna ljudska šola tako napravila, da bojo zamogli prvi razred obiskovati tudi otroci, ki ne znajo nemškega jezika. Lisjak pravi, da bo to v prid celjske okolici. Mi pa menimo, da bo to strup celjske okolici, če bojo kmetski otroci obiskovali šolo, ki bo v prvem razredu na pol slovenska, v drugih razredih pa nemška. Ti vbogi otroci naslednjic ne bojo razumeli ne nemščine ne slovenščine. Tako nam hoče lisjak polagoma ponemčiti naše ljudstvo. In da bi lože v svojo nemčursko gnezdo vlovil slovensko deco, se ima po lisjakovih besedah v Celji napraviti društvo, ktero bo ubožnim kmetiskim otrokom dajalo jesti ob poldne. Za skledo leče naj bi prodalo naše slovensko ljudstvo pravico prvo-rojenstva?

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesar ostanejo s svojo rodbino čez praznike v Budimpešti. Budimski grad kaže se pretesen in cesar ga dajo prezidati in povečati. — Državni zbor je letošnje delo srečno završil ter obrtnijsko postavo ubogim menjšim obrtnikom v smislu konservativne politike popravil; liberalci so se branili in zagovarjali Judom in denarnim mogotcem koristno, celemu krščanskemu ljudstvu pa pogubno svobodo obrtnijsko. Ali zastonj so kljubovali, večina je bila zoper nje, nekateri so celo s konservativci glasovali n. p. mariborski dr. Schimderer, celjski dr. Foregger pa je strahopetno iz zbornice med glasovanjem pobegnil. To mu bodo volilci uže pomnili. Slovenski poslanec dr. Poklukar pa je se v interpelaciji do naučnega ministra pritožil, zakaj trpi, da na Koroškem k slovenske decij postavljajo učiteljev, ki ne znajo nič slovenski. Sploh pa so slovenski in česki poslanci nezadovoljni z ministrom Konradom in ga strežejo odpraviti. V gosposke zbornici so tudi konservativci sedaj večino dosegli in uže šolski odbor izvolili, ki bode precej po novem letu nasvetoval sprejeti toliko potrebnih polajšeb šolskih bremen. Sploh po malem obrača se vse na bolje, to pa s pomočjo narodnih in konservativnih poslancev. Sredi januarja 1883 začnejo zopet zborovati. Tedaj bode mo Slovenci zahtevali slovenskih ravnateljev, profesorjev in paralelk v Celji, Ptujih in v Mariboru, pa slovenski učni jezik v učiteljski mariborskem. Za Tirolce vsled povodnji oškodovane bode država dala 4 milijone v podporo. Korošcem pa 150.000 fl. — Magjari so osupneni;